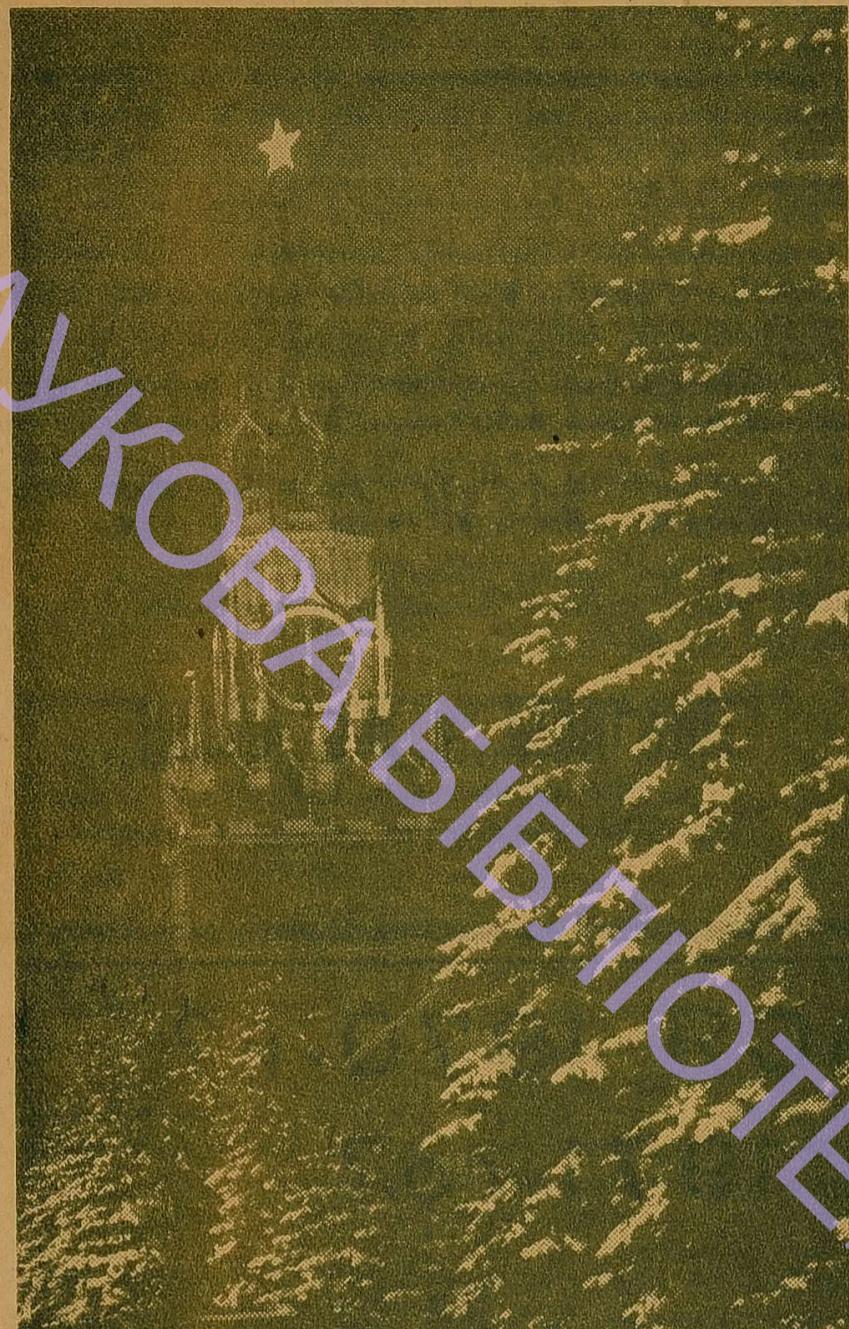

З новим роком, товариши!

Москва. Красна площа. Кремлівські куранти б'ють північ.
Фото В. СОБОЛЕВА. Фотохроніка ТАРС.

ДОРОГІ ДРУЗІ!

Завершується 1970 рік. Він був знаменний тим, що це був рік ювілейний, рік святкування сторіччя від дня народження В. І. Леніна.

В 1970 році колектив університету рапортував Володимиру Іллічу про успіхи в науковій та навчально-виховній роботі. А ці успіхи вагомі. Вони засвідчили, що колектив орденоносного вузу йде правильним курсом, повсякчас звіряє свою ходу, свої помисли і думки з Іллічем. Ми щасливі, що є учасниками тієї гіантської роботи, яку здійснює Комуністична партія по будівництву комуністичного суспільства.

У новому, 1971 році перед усім колективом університету стоять нові завдання. Новий рік — це рік ХХІV з'їзду КПРС, це рік нової п'ятирічки. Наше завдання — гідно зустріти з'їзд рідної партії, ознаменувати цю визначну подію успіхами в навчально-виховній та науковій роботі.

1971 рік для студентів розпочнеться з зимової сесії. Завдання кожного студента скласти сесію на «відмінно» та «добре». Гарні оцінки засвідчать у значній мірі ту роботу, яку провадять професорсько-викладацький склад, студенти університету по гідній зустрічі ХХІV з'їзду КПРС.

Бажаємо професорсько-викладацькому складу, співробітникам успіхів в благородній праці по вихованню і підготовці майбутніх спеціалістів, в розвиткові науки, студентам — успіхів в оволодінні знаннями.

Усім вам, товариши, бажаємо міцного здоров'я, радощів, великого щастя!

З Новим роком, друзі!

РЕКТОРАТ, ПАРТКОМ,
ПРОФКОМ, КОМІТЕТ ЛКСМУ.

ПАРТІЙНІ ЗБОРИ УНІВЕРСИТЕТУ

23 грудня 1970 року відбулися партійні збори університету з порядком денним: «Про підбір, розстановку, виховання кадрів і завдання парторганізації». Доповідь зробив секретар парткому Л. Х. Калустян.

Комунисти обговорили до повідь.

Звіт про партійні збори буде опублікований в наступному номері газети.

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, єДНАЙТЕСЯ!

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому Одеского ордена Трудового Червоного Прапора державного університету ім. І. І. Мечникова

РІК ВІДАННЯ
XXXVI

№ 37 (1020)

31 ГРУДНЯ

1970 р.

Ціна 2 коп.

РОЗДУМИ ПІД НОВИЙ РІК

Чи мудрості прибавилось

в тобі,

А скроні вже давиніко

посиціли...

Дзвенять грудневі даді

голубі,

Сліжок лягає на кругому

схилі.

Чекаєм щиро гостя на поріг,

Готується до свята кожна

хата.

Тож запитай себе: з яких

доріг

До тебе приде радість

та багата.

Чи вправі келих ти налить

вина

І поздоровить в праці

побратима,

Чи маєш право випити до dna

З відкритими і чесними

очима?

Чи проросли труди твої

у пайд,

Як жив ти — в забутті, а чи

в трипоз?

Чи залишив хоча б вузенький

слід

На пройденій і нелегкій

дорозі?

Роки ідуть, як воїни в строю,

І їх рівня епохи славна лава.

Тож берегти у праці честь

свою —

Найбільша гордість

і найвища слава.

Достойним будь літопису

цих днів —

І ні за чим не станеш

шкодувати.

Зелену руку семафор підвів —

Виходьмо, друзі, Новий рік

стрічати.

І. ЦИНКОВСЬКИЙ.

Вченій університету у Запоріжжі

З 16-го по 20-е грудня доцент

нашого університету С. І. Аппатов

за направленням Всесоюзного
товариства «Знання» виступав в
місті Запоріжжі з лекціями про
розвиток світової системи соціа-
лізму, сучасний етап комуністич-
ного і робітничого руху, про між-
народне становище СРСР. Лекції
були прочитані для робітників і
службовців заводу «Запоріж-
стал» і автомобільного заводу
«Комунар», для лекторів і пропа-
гандистів міста, для творчої інте-
лігенції.

18 грудня було прочитано пуб-
лічну лекцію в Центральному лек-
торії міста.

Корисна розмова

На філологічному факультеті відбулися відкриті партійні збори. Їх тема — «Про ідейно-виховну роботу в гуртожитку № 5». Доповідь зробила доцент Е. І. Петряєва.

Відбулася корисна розмова про виховну роботу зі студентами.

ВІТАЄМО!

Особливо пряміно зустрічати
свято Нового року тим, в чий
пам'яті ще свіжі спогади про не-
таку вже і далеку подію в історії —
захист кандидатських дисер-
таций.

Число кандидатів наук за ос-
танній час значно зросло. Захист
кандидатську дисертацію на
здобуття вченого ступеня канди-
дата історичних наук В. В. Коз-
ленко, асистент кафедри історії
КПРС на тему: «Діяльність КП
України з патріотичного та ін-
тернаціонального виховання уч-
нів загальноосвітніх шкіл». Ус-
пішно пройшов захист і Г. Ф.
Танцюри, яка подала до захисту
кандидатську дисертацію на те-
му: «Синтез, властивості і стеріо-
хімія деяких алкоксісполук на ос-
нові заміщених жетооцтових ефі-
рів».

Подані дисертації на здобуття
вченого ступеня кандидата фізи-
ко-математичних наук, були ус-
пішно захищені О. В. Затов-
ським, яка називалася «Деякі пі-
тання теорії спинової і оберто-
вої дифузії в рідині» та Л. В.
Чепурновим — «Про поведінку
рішень системи не лінійних дифе-
ренціальних рівнянь в комплекс-
ній галузі поблизу нерухомої
особливої точки».

Поповнились лави кандидатів
фізико-математичних наук і в ас-
tronомів. Наприкінці листопада
захистив кандидатську дисерта-
цію, яка називалася «Електро-
спектрофотометричні дослідження
зрок», В. Л. Позігун.

Асистент кафедри морфології і
систематики рослин М. Г. Кожу-
ра подала до захисту досліджен-
ня «Анатомія зрошення земних
прищеплені виноградної лози».
Захист пройшов успішно.

А ось в останній тиждень ста-
рого року вітали своїх колег фі-
лологи. Успішно пройшли захисти
дисертацій на здобуття вченого
ступеня кандидата філологічних
наук В. О. Фабіанською та А. О.
Слюсарем. Дослідження В. О. Фа-
біанської носить назву «Хара-
ктер людей з народу в художній
творчості В. Г. Короленка (до
проблем еволюції літературно-

їхніх письменників)», а А. О. Слюсаря — «Есте-
тичні пошуки поетів «Кузні»
(1920—1925)».

Колектив університету поздо-
ровляє всіх цих товаришів з ус-
пішним захистом дисертацій, а
також зі святом Нового року і
бажає нових наукових звершень.

НОВИЙ РІК—НОВІ ПЛANI

федри геології і географії. В 1930 році було захищено кандидатську дисертацію. Потім — робота, не-втомна, наполеглива. Розробляються курси, які тоді молодий викладач читав студентам.

Потім — війна. На деякий час разлучається І. Я. Яцко з університетом, але вже в серпні 1944 року — він в університеті.

І знову — велика наукова, педагогічна робота. Праця як науковця увінчується успіхом — в 1961 році Іван Якович в Київському держуніверситеті успішно захищає докторську дисертацію на тему «Континентальні фауни у верхньому неогені півдня УРСР: їх умови».

Щойно закінчилася лекція. Іван Якович ще затримується на кафедрі геології, якою безперервно відає з 1965 року, року організації геологічного відділення, що обумовило подвійну назву факультету — геолого-географічний. Університет Іван Якович Яцко пам'ятав з 1922 року — дні вступу, яким тоді було тимчасово перетворено в Інститут Народної Освіти. Після закінчення, він — аспірант науково-дослідної ка-

СЯЙВО ДОБРОТИ

Ідучи в святкових колонах демонстрантів, багато не кожен знає, що оформлені вони їй руками Федора Макаровича Варзара — прапорника учбово-експериментальних майстерень університету. Понад 20 років працює Федір Макарович столяром. Здається і посада скромна. Та трудівника шанують не тільки у колективі майстерень, а й в лабораторіях, установках вузу, скрізь, де він виконував ту чи іншу роботу.

І шацують його за працьовитість, за неспокійні руки і таке ж неспокійне серце.

Федору Макаровичу — 72-й рік. Здається, можна й на пенсію.

— Не можу сидти без діла, — каже Федір Макарович. Оце якось спробував залишити роботу. Дай, думаю, хоча з внуками

награюся. Старшим оповідав про оборону Севастополя, про те, як нищив фашистів під час війни, меншим — фотографії різних показував. Бувало стручався з фронтовиками-однopolчанами. Отак і півроку минуло, а далі вирішив — ні, не можу без діла сидіти. І ось, як бачите, знову за роботою...

— Батько для нас, дітей, завжди був прикладом, — каже син Федора Макаровича Сергій: Під час війни я також був на фронті, до самого Берліна дійшов... І завжди мене надихали в боях батькові слова, сказані перед відправкою на фронт: «Бий ворога до останнього подиху, синку!» Та й особистий приклад батька надихав. А оце тепер — приклад у праці. «Де б не трудився, сину, — каже батько, — знай: твоя

праця у всіх на виду, отож не осоромся». І ми, звичайно, не підводимо.

— Трудолюбивий. Дисциплінований. Якість робіт, які виконує, відмінна, — це слова начальника учбово-експериментальних майстерень І. Ф. Череміх.

Багато добrego зробив на своєму віку Ф. М. Варзар. Сам же він жалкує, що зробив мало. Та це вже нестримне пажання неспокійного серця людини, яка живе інтересами колективу, держави. І віриться, що здійснить Федір Макарович ще багато корисних справ. То ж побажаємо йому у Новому році міцього здоров'я, такої ж доброти чесності, які притаманні йому у житті.

М. ЙОРСЬКИЙ.

Новий рік у Монголії

До святкування Нового року монголи готуються ретельно. В Улан-Баторі — столиці МНР, на майдані Сухе-Батора встановлюється традиційна ялинка. Символ зими — дід Мороз — втілює, в своїй зовнішності вій риси монгола. На новорічному святі монголів відсутня Снігурочка — символ завірюх і сніту. Це, очевидно, пов'язано з особливостями таборного господарства, яке постійно, особливо взимку, потребує пасовиськ.

Новорічні маскаради, що їх організовують студенти вузів, є виважом продовження кращих традицій свого народу. Сучасна мон-

гольська молодь пратне взяти з минулого, так би мовити, вогонь, а не попіл.

На новорічних вечорах монгольські студенти почивають себе невимушено. Вони — безпосередні учасники концерту. Сцена відкрита для кожного, хто бажає випробувати свій талант.

Кожний студент заходить собі розвагу: співає або танцює, слухає концерт чи бере участь в який-небудь національній грі тощо.

Студенти полюбляють брати новорічні інтерв'ю у викладачів Країці відповіді на запитання друкуються у газетах.

І. БАТЮК.

Методологічні семінари

Кафедра історії СРСР історичного факультету організується для студентів постійно діючі методологічні семінари з проблем культури мови і методики самостійної роботи. В першому семестрі для студентів першого курсу професор С. К. Мельник проводив лекцію «Вивчення терів класиків марксизму-ленинізму в курсі історії СРСР».

На факультеті лекції для студентів читали також П. П. Карпіковський на тему «Про методику роботи над історичними джерелами» і професор К. Д. Петряєв — «Про роботу над творами класиків марксизму-ленинізму». Великий інтерес викликала лекція професора С. К. Мельника, яку він прочитав для студентів першого курсу вчительського відділення. Під час зимової сесії лекції з проблем культури мови і методики самостійної роботи будуть прочитані для студентів перших і старших курсів заочного відділення.

Т. ЛОНГВІНОВСЬКА,
лаборант кафедри
історії СРСР.

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

Наприкінці 1970 року Одеський державний університет спільно з Генеральним Консульством Народної Республіки Болгарії провели наукову конференцію по вивченю російсько-українсько-болгарських історико-філологічних взаємин.

Конференцію відкрив ректор університету професор О. В. Богатський.

«Наша дружба вічна» — така тема виступу консула НРБ в Одесі Бориса Мілева. На пленарному засіданні виступили також професор університету І. М. Дузь

(«В братнім єдинні»), професор Софійського університету Семенон Русакієв («Українська радянська література в Болгарії»), професор Ю. О. Карпенко («Українсько-болгарські взаємозв'язки в топоніміці»).

З привітанням до учасників конференції звернулася студентка V курсу філфаку В. Дойкова.

Поети В. Мороз, С. Стриженюк, І. Рядченко, В. Гетьман, Д. Білous, а також письменники І. Мавродій, Ю. Усиченко виступили з своїми творами.

Відбулися секційні засідання.

І. БАТЮК.

Перші два... у перший день

У Загребі дошло, на протязі 100 кілометрів до Любляни, столиці Словенії, міста, як тут кажуть, вельми красивого, «Сігрен» зносило, а нас закидало снігом. Це мене і Михайла Івановича, що сидів поруч. Сніг валив... Розкіш ялинки — вартої навколо звивистої дороги ставали пухнастими і ніжними, заспокоючими. Святковий урочистий настрій нагнітався з кожною хвилиною. І на те свої причини: не європейські, а міжнародні змагання! Як то наші виступлять? — тривожила думка.

Нарешті підіхали до палацу Тіволі, місця змагань. Знайшли свій сьомий ряд і без п'ятнадцяті (це по-загребськи) виплися очима в льодовий майданчик, що красувався в обрамленні червоних живітів. Зліва нас — телевізійні установи, напроти — судді: шість жінок і троє мужчин.

На розминці, перед початком

змагань, наших не побачили. Уже потім збагнули, що це закономірно. У першому відділенні виступаючі пари ледь наблизилися до цифри 5,0 на табло. Хоч дивитись було дуже приемно на всіх.

Добре, наприклад, сприяялась японська пара, що виступала під акомпанемент «Калинки». Взагалі «Калинка» звучала майже через кожний виступ. Та ось закінчилось перше відділення і стало ясно: конкурентів супроти наших це немає.

Перед початком другого відділення, на розминці, дві наші пари (Уланов — Родніна, Прокурін — Камеліна) — таки з'явилися. Серед інших вони нічим не виділялися.

Та ось друге відділення почалося. Зал завмер, коли на льду з'явилися Родніна та Уланов і зразу ж вибухнув тривалими оплесками. Перед нами було все — і живописна ніжна краса люд-

ського самовираження, і почерк тренера, і впевненість та воля до перемоги.

Це не були окремі навіть найскладніші фігури (що характеризувало виступи інших дуже натренованих і оригінальних пар), — це був художній моноліт грації, пластики, чаруючої краси.

Десь на другій хвилині Уланов посковинувся і впав, присівши... Підвісився зразу ж, і органічно ввійшов у чергову мелодію, не вибившись з ритму. Обличчя залишалося спокійним, впевненим, вольовим. Падіння-присіст стало органічним компонентом всієї фігурної фейерії.

Останній музичний такт — і зал майже стоячі вітає зачаровуючу молоду пару. А з протилежних трибун вирвалося гучне «молодаць!». Це наші туристи (їх було до трьохсот). Незабаром на табло загорілися очікувані і заслужені 5,8 і 5,9. Не було б прикро — па-

діння, впевнені, що було б більше.

Натяження зростало. З величезним бажанням перемогти виступили пари з Німецької Демократичної Республіки, Польщі, ФРН, Канади, Франції, Сполучених Штатів Америки. Та ось знову радянський дует Прокурін і Камеліна. Темп шалений, можливо, навіть для суддів дещо незвичний; переживаєш уже з першої хвилини, чи вистачить сил до кінцевої дескунди? Ура! Вистачило. Непогані в результаті були і оцінки на табло.

У ході другого відділення на розминці — третя радянська пара: Смирнова і Сурайкін (представники ленінградської школи). Їх виступ був особливо наслідний, наслажений і так само монолітний, де частину не можна було відлучити від цілого. Знову дружні одностайні оплески залу і могутні «молодаць!» на завершення. Ефектно виступили й інші пари. І все ж у їхніх виступах помічалось менш композиційно важливе. З нетерпінням чекали

переможці обмінялися невимушеними і ширими рукописаннями і поцілунками, прийали всі дари і відзнаки, і під обстрілом фотoreporterів, справжніх «тязачів в такт дружному «молодці!, молоді!» пройшли коло вітання.

Чудово! Прекрасно! Велично! Здорово! Так тримати! — від душі хочеться гукнути. Успіхом наприкінці звершилась спокуса до автографів. Жаль тільки, що Родніні не можна було вирвати з цілого людського кільця. Дуже жаль!

В. ДРОЗДОВСЬКИЙ,
доцент.

ПРИЄМНА ПОДІЯ

Наприкінці старого року відбулася ще одна приемна подія. В Палаці культури залізничників пройшов заключний концерт лауреатів та дипломантів I-го фестивалю естрадних ансамблів міста Одеси.

Лауреатами стали солісти нашого університетського оркестру — студентка IV курсу біологічного факультету Зинаїда Павлик, студент V курсу хімічного факультету Леонід Левітін як композитор, що створив найкращу пісню про наше місто.

Лауреатам вручено дипломи, грамоти міського комітету комсомолу та спеціальні призи.

На зімку: З. ПАВЛИК.

Текст і фото Л. КРИГЕЛЬ.

РИЦАР МІСТА ОДЕСИ

у самій великій аудиторії міста — приміщенні державного цирку — напередодні Нового року відбувся турнір за право називатися рицарем міста-героя Одеси. Дев'ять хлопців, що їх рекомендували Вище інженерно-мор-

спорудження будинку, конкурс імпровізацій повинні були виявити спритність, силу, винахідливість і благородство партнерів.

Після випробувань головний приз турніру — ім'яни шлагу — було вручено студентові історич-

ного факультету нашого університету Василеві Попкову.

Від усіх читачів газеті вітаємо В. Попкова з заслуженою і радісною перемогою! Бажаємо йому, а також тим, кому випаде взяти участь у турнірі, бути рицарем міста-героя 1971 року.

Скакки, стрілянини з автоматів,

ми завершення. І ось під урочисті звуки горністів на п'єдесталі переможців піднялися сором'язливо і гордо, з радістю, що аж іскрилася спочатку Уланов і Родніна, і зразу ж за ними — Сурайкін і Смирнова. На третьому місці дует з Німецької Демократичної Республіки.

Переможці обмінялися невимушеними і ширими рукописаннями і поцілунками, прийали всі дари і відзнаки, і під обстрілом фотoreporterів, справжніх «тязачів в такт дружному «молодці!, молоді!» пройшли коло вітання.

Чудово! Прекрасно! Велично! Здорово! Так тримати! — від душі хочеться гукнути. Успіхом наприкінці звершилась спокуса до автографів. Жаль тільки, що Родніні не можна було вирвати з цілого людського кільця. Дуже жаль!

Любляна-Загреб.

НОВОРІЧНИЙ ВАЛЬС

Білая віхола ніч
роздивила,
В небі немов розсміялись
зірки,
Снігом іскристим стежини
зпоршила,
І спалахнули в огнях ялинки.
В ніч новорічну очі твої
Про щастя говорять мені.

ДЕТСТВО

У заколоченої партою
над батареєй висівся пар...
Була зима. В пальтишке
ватном
я шел в давно забытый парк.

Он был, конечно, заворожен,
спокойный, белый и большой.
Он был, конечно, осторожен
с моей восторженной душой.

Ну а душа рвалась и пела,
полня по горло разных дел,
в сугробы кубарем летела
и снег разбуженный летел.

Тот лес и дол гудел от сказок.
Спала береза, и на ней
комлеки ждали для салазок
искрой подкованных коней!

И ртом хватав с березы
просини,

мы пели, удалую горя,
пока цвела на шпиллях сосен
в звездах вечерняя заря.

Как бы у жизни на примете,
на первом маленьком посту.
Мы начинаем жить на свете
с огромной верой в доброту.

В. ПОПКОВ,
студент III курсу історичного
факультету.

Ти моя радість,
ти щастя мое,
Ти світле кохання мое.
У вальсі з тобою ми
кружимось, кружимось,
Ніч новорічна піснями співа,
Мрії шепочуття —
«збудемось, збудемось».
И чую твої незабутні слова.
Хай світиться скрізь ялинки
новорічні,

Олег ДОРОХИН.

Зимний набросок

Сквозь мороз дыханье,
Как сигаретный дым.
Глубже в шапку прячешься,
Чтоб не стать седым.
Накрепко на улицах
Дождь заледенел.
Снег погодой выбелен,
Как фабричный мел.
Будто напоследок
Кровью с мотком.
Лица словно вымыты
Мылом да песком.
Щеки рдеют маками,
Лбы, как у графинь.
Звуки резонируют
Жалящая стынь.
И хотя ни южная
В Одессе земля,
Все-таки морозная
Матушка-зима!

БУРАН

Забияка-зарюха
Заметает старый лед.
Ветер-ухарь что есть духу
Майну снежную метет.
Над заносами, протяжный,
Он разносит сиплый свист.
Вспыхах рванув отважно,
Увлекает в знобкий твист.
Хочет снегом, белым чудом,
Все покрыть и покорить.
Обжигающая удаль,
Сногшибательная прыть!
А когда к утру он слепит
То, что может только он,
Станет день великолепней,
Чем легенда или сон.

Людям хай щастя вони
принесуть.
Хай збудуться мрії і думи
одвічні,
И пісні про кохання наше
плінуть.

В. БАСЮК.

ЩЕДРІВКА

За селом веселим, на лану
широким,
Щедрий вечір, добрий вечір.
Новий рік зустрівся
із минулим роком.
Щедрий вечір, добрий вечір.

І сказав бувалий року
молодому:
«Щедрий вечір, добрий вечір,
Не мінай же щастям
і одного дому».
Щедрий вечір, добрий вечір.

ПРИВІТАННЯ НА НОВИЙ РІК

В вашу хату ми вступаем,
Яре збіжжя посіваем,
Добро в хату закликаєм:
З Новим роком вас вітаєм!
Сійся, родися жито, пшениця,
всяка пашняця,
Конопельки до стельки, льон
по коліна,
Щоб вас, робітників, голова,
не боліла!
Ячмінь і овес, щоб з вами
був рід увесь.
Сійся, родися, зерно крилате!
Радість родися у вашій хаті!

У кожній хаті, селі і місті,
Щоб ви прожили рожів
хоч двісті.
Щоб жили в щасті та не
старіли.
А з кожним роком щоб
молоділи.
З молодим серцем, з любов'ю
в іному
Жніте щасливо у році
цьому!

Із фольклорних записів
П. Т. МАРКУШЕВСЬКОГО.

Записано в Одесі.

ДУМКИ

А через сні — думки мої, мої коні,
Через отави ще не спліх мрій.
Туди, вперед, де вибухи червоні,
Присідні, у повняві золотій.
Біжать, біжать, копитами об душу,
Об саме дно (аж катять сотні луї!):
— Ти нездійсненне завершити мусиши..
Нуртує кров як жагодзвіння струн.
Ізнов ясніють вибухи червоні,
І через сні — думки мої,
мої коні.

В. ПІДДУБНЯК.

Назви місяців

У всіх народів назви місяців зв'язані або з виробничу діяльністю людини, або з назвами природних явищ. Твердження це як правило ілюструють не тільки назви місяців, що збереглися в окремих говорах української мови, а й сучасні українські літературні назви їх. Нижче ми її подамо історико-етимологічний коментар українських назив місяців.

Січень — літературна назва першого місяця року. Назва його зв'язана з праслов'янським словом **сікти** — «рубати». Протягом цього місяця слов'янин-хлібороби висікали, вирубували ліс, чагарник, спалювали його, а очищено в такий спосіб і збагачену попелом землю готували під посів різних сільськогосподарських культур. Від основи слова **сікти** за допомогою суфікса **-ень** і утворилось слово **січень** (к перед е перейшло в ч).

У західноукраїнських говорах широко відома ще одна старовина назва цього місяця — **просинець**. Назва ця зв'язана з прасло-

в'янським словом **сінь** — «ясний», від якого згодом за допомогою префікса **про-** утворилося слово **просиня** у значенні «прояснення». Січень — це друга половина зими, коли настає прояснення. Від слова **просиня** за допомогою суфікса **-ень** і утворилася назва **просинець** — «місяць, коли починається прояснення». Назви січень, просинець засвідчені вже в пам'ятках давньоруського письменства.

Лютий — літературна назва другого місяця року. Його назва в українській літературній мові в значенні «місяць жорстоких, великих морозів» стала вживатись з XVI ст. Слово **лютий** — спільнозвучанням слов'янським. У всіх слов'янських мовах воно може вживатись у значенні злив, жорстокий, сердитий. Одна з цих ознак була надана морозу, за характером якого й названо було цей місяць. У давньоруській мові і в українській до XVI ст. цей місяць називався або латинським словом **февраль**, або своїм рідномовним **січень** другий.

У західноукраїнських говорах місяць лютий можуть ще називати **казидорога**. Першим компонентом цієї назви є основа слова **казити** — «псувати», порівняймо російське **исказить** — «испортити».

Радянські гають кораблі, Ударом Молота і Серця Куеться доя на Землі.

Березень — літературна назва третього місяця року. Назва його утворилася від основи праслов'янського слова **береза** за допомогою суфікса **-ень**. Первісне значення слова **березень** у давньоруській мові було таке: «місяць берез, коли вони починають розвиватись і дають для споживання людині сік». Отож, не випадково у деяких західноукраїнських говорах цей місяць називають ще і **соковик**. Та далі ширше, ніж назва **соковик**, відома в українській мові ще одна назва цього місяця — **березоль** чи **березіль**. Цю назву українська мова успадкувала з давньоруською, в якій вона звучала як **березоль**. Утворилася вона шляхом словоскладання за допомогою

СЛОВО ПРО СЛОВО

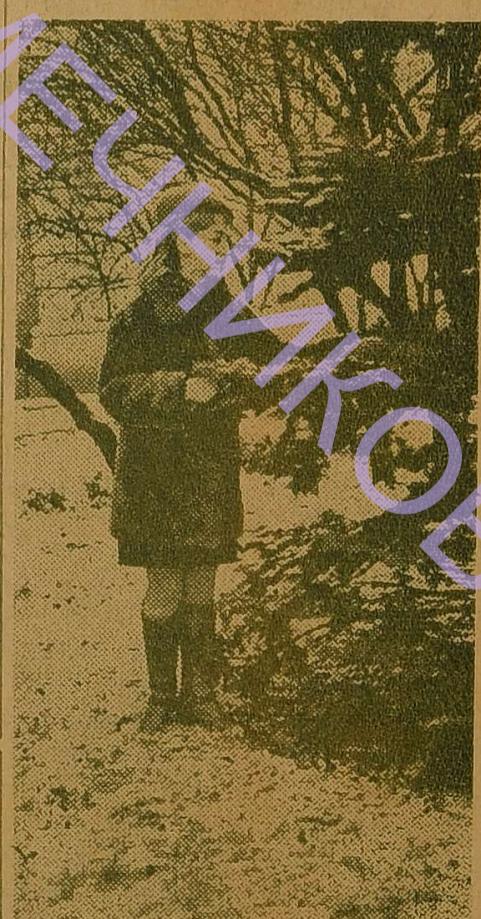
У слів **береза** і **зола** — **березозоль**.

Річ у тім, що в деяких місцевостях східні слов'янини протягом цього місяця рубали берези, спалявали їх, а золою (попелом), здобровали землю. Звідси й назва місяця **березозоль**, яка на українському ґрунті стала звучати як **березоль** чи **березіль**.

Квітень — літературна назва четвертого місяця року; західноукраїнська діалектна назва його — **цвітень**. Первісне значення слова **квітень** — «період, пора цвітіння рослин — трав, квітів, дерев». В українській мові слово **квітень** як назва місяця стало вживатись тільки з XVI ст. До XVI ст. цей місяць називався запозиченим ще в давньоруській мові латинським словом **апрель** чи **апрель**.

А. МОСКАЛЕНКО,
доцент.

(Далі буде).

В Одесу прийшла зима.
Фотостюдія М. АТАМАНОВА.